

ZARZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 5 listopada 1952 r.

w sprawie nadzoru nad niektórymi środkami żywienia zwierząt.

Na podstawie art. 3, 4 ust. 2, art. 6 ust. 2 i art. 7 ustawy z dnia 13 lipca 1939 r. o nadzorze nad niektórymi środkami żywienia zwierząt (Dz. U. Nr 63, poz. 419) zarządza się w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji, co następuje:

I. Przepis ogólny.

§ 1. Powołane w niniejszym zarządzeniu artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 13 lipca 1939 r. o nadzorze nad niektórymi środkami żywienia zwierząt (Dz. U. Nr 63, poz. 419).

II. Cechy zepsucia.

D o a r t. 3 p k t 1.

§ 2. Za pasze zepsute uważa się pasze, które mają niewłaściwy dla nich smak, woń lub wygląd wskutek:

- 1) procesów fermentacyjnych;
- 2) procesów gnilnych w paszy lub surowcu użytym do wyrobu paszy;
- 3) nadmiernego dla danego rodzaju paszy zjełczenia;
- 4) porażenia paszy grzybkami;
- 5) opanowania paszy roztocami;
- 6) stęchłości;
- 7) zmian wywołanych stosowaniem zbyt wysokiej temperatury przy wyrobie technicznym;
- 8) innych podobnych przyczyn.

III. Dopuszczalna procentowa ilość zanieczyszczeń i domieszek.

D o a r t. 3 p k t 2.

§ 3: 1. Pasze nie mogą zawierać odłamków metali, szkła itp. ciał obcych.

2. W otrębach, śrutach i mączkach pochodzenia roślinnego nie może przekraczać:

- 1) zawartość nasion chwastów — 0,5%,
w tym sporyszu i kąkołu — 0,1%,
- 2) ilość zanieczyszczeń mineralnych (piasku) — 0,5%,
- 3) ilość innych zanieczyszczeń organicznych (np. liści, kawałków słomy itp.) — 1,0%.

3. W otrębach danego gatunku dopuszczalna jest zawartość innych otręb, mniej wartościowych, do 5%.

4. W makuchach, śrutach i mączkach pochodzenia roślinnego ilość zanieczyszczeń łuskami, łupinami itp. danego gatunku nasion oraz nasionami roślin obcych dla danego gatunku makuchów, śrut i mączek nie może przekraczać:

- 1) w makuchach, śrutach i mączkach lnu — łącznie 8%;
- 2) w makuchach, śrutach i mączkach rzepaku i maku — łącznie 5%;
- 3) w makuchach, śrutach i mączkach słonecznika — tylko łuską 14%;

4) w makuchach, śrutach i mączkach innych roślin olejnych — łącznie 3%.

5. Ilość zanieczyszczeń mineralnych piasku i innych części ziemistych nie może przekraczać:

- 1) w makuchach i mączkach z roślin olejnych (za wyjątkiem lnianych, sojowych, słonecznikowych i z bawełny) — 1,5%;
- 2) w makuchach, śrutach i mączkach lnianych — 2%;
- 3) w makuchach, śrutach i mączkach bawełny, kukurydzy, słonecznika i soi — 1%;
- 4) w mączkach pochodzenia zwierzęcego:
  - a) gatunek I — 1%;
  - b) gatunek II — 3%.

6. Produkty paszowe pochodzenia zwierzęcego dzieli się na słone i niesłone. Zawartość soli kuchennej w produktach niesłonnych nie może przekraczać 4%, w słonych — 15%.

7. Dodatki mineralne do pasz, wytwarzane przez przemysł chemiczny, mogą być wprowadzone do obrotu po ustaleniu i zaakceptowaniu ich składu i dopuszczalnej ilości zanieczyszczeń przez Instytut Zootechniki.

8. Kreda pastewna, mielony wapień, mączka z muszli oraz ze skorup z jaj nie mogą zawierać więcej niż 1% piasku; poza tym wapień powinien być tak zmielony, ażeby dał się przesiać bez reszty przez sito o oczkach 0,2 mm.

9. Sól pastewna nie może zawierać więcej niż 5% zanieczyszczeń i to tylko pochodzących z naturalnych zanieczyszczeń soli kuchennej, natomiast może być jodowana (dodatek jodku potasu do 0,02%).

10. Tran nie może zawierać domieszki żadnych olejów roślinnych i mineralnych ani też zanieczyszczeń trujących, jak arsen lub cynk, powinien posiadać barwę jasną, zawartość azotu nie powinna przekraczać 0,05%, a liczba jodowa — 160. Jeżeli tran jest surowy, powinno to być zaznaczone na opakowaniu.

§ 4. Dodatek preparatu lub domieszka mechaniczna do paszy, dokonane na skutek zarządzenia władz skarbowych w celu skażenia paszy, nie są zanieczyszczeniem ani też domieszką w rozumieniu niniejszego zarządzenia.

IV. Procentowa zawartość składników odżywczych istotnych w paszach, wprowadzonych do obrotu.

D o a r t. 3 p k t 3.

§ 5. Procentowa zawartość składników odżywczych istotnych w paszach powinna wynosić:

- 1) w otrębach:
  - a) żytnich — co najmniej 11% białka surowego,
  - b) pszennych — co najmniej 11% białka surowego,
  - c) jęczmiennych — co najmniej 6% białka surowego,
  - d) owsianych — co najmniej 5% białka surowego,
  - e) kukurydzianych — co najmniej 10% białka surowego,
  - f) gryczanych — co najmniej 5% białka surowego,
  - g) z prosa — co najmniej 10% białka surowego,
  - h) z ziarn strączkowych — co najmniej 10% białka surowego;

- 2) w mączce pastewnej:
- a) z pszenicy lub żyta — co najmniej 11% białka surowego,
  - b) z jęczmienia — co najmniej 9% białka surowego,
  - c) z owsa — co najmniej 10% białka surowego,
  - d) z gryki — co najmniej 6% białka surowego,
  - e) z prosa — co najmniej 8% białka surowego,
  - f) z grochu — co najmniej 15% białka surowego,
  - g) ryżowej — co najmniej 10% białka surowego;
- 3) w makuchach, śrutach i mączkach roślin oleistych:
- a) lnianych — co najmniej 28% białka surowego,
  - b) rzepakowych — co najmniej 30% białka surowego,
  - c) makowych — co najmniej 30% białka surowego,
  - d) konopnych — co najmniej 25% białka surowego,
  - e) z lnianki — co najmniej 28% białka surowego,
  - f) sojowych — co najmniej 40% białka surowego,
  - g) sezamowych — co najmniej 30% białka surowego,
  - h) palmowych — co najmniej 14% białka surowego,
  - i) kokosowych — co najmniej 20% białka surowego,
  - j) z nie łuszczonego orzecha ziemnego — co najmniej 29% białka surowego,
  - k) z łuszczonego orzecha ziemnego — co najmniej 40% białka surowego,
  - l) nasion słonecznika — co najmniej 33% białka surowego,
  - ł) z nie łuszczonych nasion buku — co najmniej 15% białka surowego,
  - n) z nie łuszczonych ziarn bawełny — co najmniej 12% białka surowego,
  - n) z łuszczonych ziarn bawełny — co najmniej 30% białka surowego;
- 4) w mączce pochodzenia zwierzęcego:
- a) z krwi suszarnianej — co najmniej 75% białka surowego i najwyżej 4% tłuszczu,
  - b) z krwi utylizacyjnej — co najmniej 70% białka surowego i najwyżej 7% tłuszczu,
  - c) mięsnej pastewnej — co najmniej 60% białka surowego i najwyżej 5—15% tłuszczu,
  - d) mięsno-kostnej — co najmniej 40% białka surowego i najwyżej 4—15% tłuszczu,
  - e) kostno-mięsnej — co najmniej 35% białka surowego i najwyżej 4—15% tłuszczu,
  - f) mięsnej utylizacyjnej — co najmniej 40% białka surowego i najwyżej 4—15% tłuszczu,
  - g) mięsno-kostnej utylizacyjnej — co najmniej 40% białka surowego i najwyżej 4—15% tłuszczu,
  - h) kostnej — co najmniej 16% białka surowego i najwyżej 2—8% tłuszczu,
  - i) z małży i fauny morskiej — co najmniej 45% białka surowego,
  - j) rybiej — co najmniej 40% białka surowego,
  - k) śledziowej — co najmniej 50% białka surowego,
  - l) wielorybiej — co najmniej 47% białka surowego,
  - ł) ze skwarek — co najmniej 45% białka surowego,
  - m) z jaj — co najmniej 28% białka surowego;
- 5) w drożdżach pastewnych — co najmniej 44% białka surowego;
- 6) w melasie — co najmniej 45% cukru;
- 7) w kredzie pastewnej nie zawilgoconej (około 1% wilgoci) — co najmniej 92% węgla wapnia.

§ 6. Zawartość tłuszczu nie może przekraczać:

- 1) w makuchach z roślin oleistych całych i kruszonych, śrutach i mączce z makuchów roślin oleistych — 9,5%;
- 2) w śrutach i mączce poekstrakcyjnej z nasion makuchów — 2,5%;

- 3) w mączce pochodzenia zwierzęcego:

- a) ze skwarek — 15%,
- b) rybiej chudej — 7%,
- c) rybiej tłustej — 15%,
- d) śledziowej — 15%,
- e) wielorybiej — 10%,
- f) z jaj — 25%.

V. Dopuszczalny procent zawartości wody.

Do art. 3 pkt 4.

§ 7. Dopuszczalny procent zawartości wody w paszach wynosi:

- 1) dla otrąb, mączek roślinnych, śrut zbożowych i strączkowych oraz dla ich mieszanek — do 15%;
- 2) dla makuchów z roślin oleistych — do 12%;
- 3) dla śruty i mączki z roślin oleistych — do 10%;
- 4) dla mączki rybiej i śledziowej — do 10%;
- 5) dla mączki mięsnej pastewnej — do 9%;
- 6) dla mączek: mięsno-kostnej, zwykłej i utylizacyjnej, mięsnej utylizacyjnej, kostno-mięsnej i kostnej — do 11%;
- 7) dla mączki z krwi utylizacyjnej i suszarnianej oraz dla mączki wielorybiej — do 10%;
- 8) dla mączki z jaj — do 8%;
- 9) dla drożdży pastewnych — do 10%.

VI. Sposób opakowania.

Do art. 4.

§ 8. 1. Do opakowania środków chemicznych i roślinnych stanowiących dodatki do pasz (art. 1 pkt 2) oraz mieszanek (art. 1 pkt 3) służyć mogą wszelkiego rodzaju worki, słoje, puszki, skrzynki itp.

2. Pozostałe środki żywienia zwierząt (art. 1 pkt 1) mogą być przesyłane luzem w zamkniętych wagonach, barkach i lukach.

3. Opakowanie powinno być tak dokonane lub ładunek idący luzem tak zamknięty, ażeby nie dały się otworzyć bez uszkodzenia samego opakowania lub zamknięcia.

§ 9. 1. Napis na opakowaniu poza danymi, wymienionymi w art. 4 ust. 1, powinien zawierać dla mieszanek zbożowych z dwóch lub więcej części składowych:

- 1) określenie, dla jakich gatunków zwierząt i do jakiego celu mieszanka została wyprodukowana, np. mieszanka dla kur, mieszanka dla krów, mieszanka dla koni itp.;
- 2) procentową zawartość białka strawnego w mieszance;
- 3) datę sporządzenia mieszanki.

2. Dane wymienione w ust. 1 pkt 1 nie są wymagane dla mieszanek, przeznaczonych dla ptaków śpiewających i ryb hodowanych w akwarium.

3. Dodatek środków chemicznych lub roślinnych, służących do usunięcia nieprzyjemnej woni lub smaku karmy, powinien być uwidoczniony w napisie jako zaprawa karmy.

4. Napisy powinny być umieszczone wewnątrz i na zewnątrz bezpośrednio na opakowaniu lub na osobnej kartce, przymocowanej w sposób trwały do opakowania. Napis powinien być łatwy, czytelny i nie ulegać szybkiemu zniszczeniu.

5. Przy przesyłkach idących luzem (§ 8) wysyłający powinien doręczyć odbiorcy deklarację rodzaju wysyłanej paszy (np. mączka padlinowa, mięsno-kostna).

VII. Sposoby pobierania próbek.

§ 10. Pobieranie próbek środków żywienia zwierząt, potrzebnych do przeprowadzenia analizy (art. 8 ust. 1 pkt 3), może być dokonywane przez organy nadzorcze z własnej inicjatywy lub na żądanie osób zainteresowanych.

§ 11. 1. Pobieranie próbek powinno następować w ten sposób, aby identyczność próbek z pobranego towaru oraz prawidłowość pobrania próbek wykluczały wszelką wątpliwość. Sposób pobrania powinien być uwidoczniiony w protokole.

2. Próbkę należy pobierać z różnych warstw i miejsc badanej partii towaru. Próbkę pasz rozdrobnionych pobiera się za pomocą odpowiedniego narzędzia (łyżki, szufelki, sondy).

3. Z partii do 10 ton pobiera się próbkę z co najmniej 5 miejsc. Przy partii ponad 10 do 100 ton pobiera się próbkę z co najmniej 5 miejsc każdych 30 ton, a przy partii ponad 100 ton — z co najmniej 5 miejsc każdych 50 ton. Z pasz dostarczonych w makuchach próbki pobiera się po wyłamaniu i rozdrobnieniu odpowiedniej części makuchu.

4. Materiał próbkowy, pobrany z różnych miejsc towaru, należy dokładnie zmieszać i wydzielić próbkę w ilości 3 kilogramów, podzielić na 3 równe części oraz umieścić w czystych i suchych opakowaniach. Opakowania powinny być takie, aby zabezpieczyły przechowywane w nich próbki przed zmianami.

§ 12. Pracownikami i instytucjami upoważnionymi do dokonywania badań pasz są:

- 1) Instytut Zootechniki, Dział Żywienia Zwierząt w Puławach oraz pracownice tego typu w oddziałach Instytutu: w Bydgoszczy, Wrocławiu (Czechnicy) i Gorzowie;

- 2) pracownice chemiczne przy katedrach żywienia zwierząt wydziałów rolniczych i zootechnicznych wyższych uczelni;
- 3) laboratoria analityczne Państwowej Inspekcji Handlowej;
- 4) wojewódzkie zakłady higieny weterynaryjnej;
- 5) stacje chemiczno-rolnicze Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;
- 6) laboratoria Inspekcji Zbożowej (pasze pochodzenia roślinnego).

§ 13. Pracownice i instytucje wymienione w § 12 przeprowadzają analizy środków żywienia zwierząt przy uwzględnieniu charakterystyki tych środków, podanej w załączniku.

VIII. Zasady wykonywania nadzoru nad paszami.

§ 14. 1. Nadzór nad środkami żywienia zwierząt określonymi w art. 1 sprawują organy prezydów wojewódzkich, powiatowych i gminnych rad narodowych.

2. Upoważnieni pracownicy wymienionych w ust. 1 władz mają prawo wstępu do wszystkich magazynów, składów i pomieszczeń, w których znajdują się środki żywienia zwierząt, przeznaczone do obrotu, oraz przeprowadzania kontroli tych środków i pobierania próbek zgodnie z §§ 10 i 11 w celu przesłania ich do zbadania pracownikom i instytucjom wymienionym w § 12.

IX. Przepisy końcowe.

§ 15. Traci moc zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 5 lipca 1950 r. w sprawie nadzoru nad niektórymi środkami żywienia zwierząt (Monitor Polski z 1950 r. Nr A-95, poz. 1206 i z 1951 r. Nr A-76, poz. 1056).

§ 16. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa: *J. Dąb-Kocioł*

Załącznik do zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 5 listopada 1952 r. (poz. 114).

CHARAKTERYSTYKA ŚRODKÓW ŻYWIENIA ZWIERZĄT

I. Otręby.

§ 1. Otręby są to uboczne produkty przemiału uprzednio oczyszczonego ziarna zbóż lub nasion strączkowych. Kolejność otrąb według wartości jest następująca: pszenne, żytnie, z ziarn strączkowych, kukurydziane, jęczmienne, owsiane, z prosa, gryczone.

II. Śruty, makuchy i mączki pochodzenia roślinnego.

A. Śruty ze zboża i nasion strączkowych.

§ 2. Śruty ze zboża i nasion strączkowych są to rozdrobnione ziarna tych zbóż i nasion.

B. Makuchy, śruty i mączki z nasion i z ziarn oleistych.

§ 3. 1. Stałe pozostałości, uzyskiwane przy przerobieniu nasion i owoców oleistych na oleje i tłuszcze roślinne, dzielą się na:

- 1) makuchy całe i kruszone;
- 2) śrutę i mączkę z makuchów;
- 3) śrutę i mączkę poekstrakcyjną z nasion;
- 4) śrutę i mączkę poekstrakcyjną z makuchów.

2. Makuchy całe i kruszone są to pozostałości nasion i owoców oleistych, otrzymywane po wyciśnięciu z nich olejów i tłuszczów.

3. Śruta i mączka z makuchów są to rozdrobnione pozostałości nasion lub owoców oleistych, otrzymywane przy wyciskaniu roślinnych olejów i tłuszczów.

4. Śruta i mączka poekstrakcyjna z nasion są to pozostałości, które otrzymuje się przy przerobieniu nasion i owoców oleistych przy pomocy rozpuszczalników.

5. Śruta i mączka poekstrakcyjna z makuchów są to pozostałości, uzyskiwane przy traktowaniu rozpuszczalnikami rozdrobnionych makuchów.

6. W dalszym ciągu niniejszych przepisów przez „makuchy” rozumieć się będzie produkty uboczne olejarskie wymienione w ust. 1 pkt 1—4.

§ 4. Makuch z nasienia bawełny pochodzenia zagranicznego istnieje w handlu jako mączka.

§ 5. Makuch konopny uzyskuje się przy przeróbce nie łuszczonego nasion konopi.

§ 6. Makuch kukurydziany jest produktem ubocznym przy wytlaczaniu oleju z mechanicznie oddzielonych kielków kukurydzy.

§ 7. Makuch kokosowy uzyskuje się przy przerobie olejarskim wolnej od zewnętrznej skorupy i suszonej mięsistej części owocu palmy kokosowej, tzw. kopry.

§ 8. Makuch lniany jest pozostałością nasion lnu po wydobyciu z nich oleju.

§ 9. Makuch lnianki powstaje przy przerobie olejarskim nasion lnianki (*camelina sativa*) i nie może być określany jako makuch lniany.

§ 10. Makuch makowy uzyskuje się przy wytlaczaniu oleju z nasion maku.

§ 11. Makuch rzepakowy i rzepikowy otrzymuje się z nasion rzepaku i rzepiku.

§ 12. Makuch palmowy otrzymuje się jako pozostałość przy przerobie olejarskim nasion orzeszków palmowej oleistej.

§ 13. Makuch orzecha ziemnego otrzymuje się jako pozostałość przy przerobie olejarskim orzechów ziemnych.

§ 14. Makuch sezamowy pozostaje przy przerobie nasion sezamu.

§ 15. Makuch sojowy otrzymuje się po ekstrakcji oleju z soi.

§ 16. Makuch słonecznikowy jest to produkt otrzymywany przy przerobie olejarskim łuszczonego nasion słonecznika.

C. Mączki pastewne pochodzenia roślinnego.

§ 17. Zbożowe mączki pastewne są to produkty uboczne, powstałe podczas procesu przerobu uprzednio oczyszczonego ziarna zbóż, po odciążeniu mąki, kaszy, płatków oraz otrąb.

§ 18. Gryczaną mączkę otrzymuje się przy przeróbce ziarn gryki na kaszę.

§ 19. Mączkę pastewną z prosa otrzymuje się przy polerowaniu ziarn prosa.

§ 20. Grochową mączką pastewną powstaje przy polerowaniu łuszczonego grochu.

§ 21. Ryżowa mączka pastewna jest to pozostałość, którą uzyskuje się przy przerobie wolnego od plewy łuszczonego ziarna ryżu.

III. Mączki pochodzenia zwierzęcego.

§ 22. Mączka z krwi suszarnianej powstaje przez wysuszenie nie zepsutej krwi zwierząt rzeźnych i jej zmielenie.

§ 23. Mączka z krwi utylizacyjnej powstaje przez wysuszenie w zakładach utylizacyjnych skrzepów krwi, włóknika i krwi płynnej zwierząt rzeźnych i jej zmielenie.

§ 24. 1. Mięsna mączka pastewna jest to produkt uzyskany przez suszenie i mielenie:

- 1) pozostałości przy wyrobie ekstraktu mięsnego lub innych preparatów mięsnych;
- 2) mięsa zabitych zdrowych zwierząt;
- 3) odpadków mięsa uzyskanych w zakładach i fabrykach konserw.

2. Produkt uzyskany w sposób podany w ust. 1 może być uważany za mączkę mięsną tylko wówczas, gdy zawiera najwyżej 12% trójfosforanu wapnia.

§ 25. Mączka mięsna utylizacyjna powstaje przez suszenie pod ciśnieniem 3 — 4 atm. w temperaturze 130 — 140° C i mielenie mięsa skonfiskowanego i poubojowych odpadków mięsa nie nadających się do spożycia przez ludzi. Ilość trójfosforanu wapnia w tego rodzaju produkcie nie może przekraczać 12%.

§ 26. 1. Mączka mięsno-kostna lub kostno-mięsna powstaje przez suszenie pod ciśnieniem w temperaturze 130—140° C i mielenie:

- 1) odpadków poubojowych (organów wewnętrznych i całych zwierząt, które wykazują zmiany chorobowe, nie dyskwalifikują jednak mięsa całkowicie);
- 2) płodów zwierząt poddanych ubojowi;
- 3) zwierząt padłych lub dobitych w czasie transportu lub w rzeźniach przed ubojem.

2. Zależnie od zawartości trójfosforanu wapnia różni się mączkę mięsno-kostną lub kostno-mięsną, przy czym mączka mięsno-kostna powinna zawierać 13—36% trójfosforanu wapnia, mączka zaś kostno-mięsna 36—50%.

§ 27. 1. Mączka mięsno-kostna utylizacyjna powstaje przez suszenie pod ciśnieniem 3—4 atm. w temperaturze 130—140° C i mielenie:

- 1) całych ciał zwierząt padłych;
- 2) mięsa i odpadków mięsa zwierząt, poddanych ubojowi w rzeźniach i zakładach utylizacyjnych;
- 3) odpadków poubojowych nie nadających się do spożycia przez ludzi.

2. Co do zawartości trójfosforanu wapnia obowiązują przepisy § 26.

§ 28. Mączkę kostną otrzymuje się z odtłuszczonych i oczyszczonych bądź odklejonych zmielonych kości. Mączka kostna powinna zawierać ponad 50% trójfosforanu wapnia.

§ 29. Mączkę z jaj otrzymuje się z jaj uszkodzonych, z braków i jaj nieświeżych.

§ 30. Mączka rybna jest to pasza, którą uzyskuje się przez suszenie i mielenie całych ryb lub odpadków ryb. Rozróżnia się mączki rybne z większą lub mniejszą zawartością tłuszczu i soli. Do mączek rybnych zalicza się mączkę z dorsza, mączkę z łbów i odpadków rybnych, mączkę z drobnicy rybnej nie nadającej się do spożycia i inne.

§ 31. Mączkę śledziową otrzymuje się przez suszenie i zmielenie.

- 1) śledzi (*clupea harangus*);
- 2) ryb pokrewnych właściwemu śledziowi;
- 3) mieszaniny ryb, w której przeważa gatunek ryb śledziowatych.

§ 32. Mączka wielorybia jest to produkt uzyskany przy przerobie mięsa wieloryba przez suszenie go i mielenie.

§ 33. Makuchy ze skwarek są to pozostałości, uzyskane po wytopieniu tłuszczu z tkanek tłuszczowych. Mączkę uzyskuje się przez wysuszenie, odtłuszczenie i mielenie makuchów.

§ 34. Mączkę z małży i fauny morskiej uzyskuje się przez suszenie i mielenie małży i innych zwierzątek morskich.

IV. Środki chemiczne jako dodatki do pasz.

A. Dodatki mineralne.

§ 35. Chlorek wapnia jest solą wapniową, znajdującą się w handlu w stanie stałym i w roztworze. Miarą wartości soli jest zawartość bezwodnego chlorku wapnia (Ca Cl₂)

§ 36. Kreda pastewna jest to węglan wapnia otrzymany chemicznie (sól wapnia i kwasu węglowego) lub też kreda szlamowana, a także mielony wapniak.

§ 37. Fosforan wapnia (fosforan pastewny) otrzymuje się z kości przez wylugowanie ich kwasem solnym lub siarkowym i strącenie rozpuszczonego kwasu fosforowego mlekiem wapiennym. Fosforan wapnia składa się w przeważającej części z drugorzędowego wapnia.

§ 38. Sól pastewna jest to mielona sól kamienna.

B. Dodatki nieroślinne.

§ 39. Tran jest to płynny tłuszcz, otrzymywany z wątroby ryb morskich przez prasowanie i wygotowanie.

§ 40. Preparaty witaminowe pochodzenia fabrycznego mogą być użyte jako dodatek do mieszanek karmo-

wych (specyfikacji) tylko z uwzględnieniem terminu ich aktywności.

C. Środki roślinne jako dodatek do pasz.

§ 41. Węgiel drzewny stosowany bywa jako dodatek do karmy. Jest to środek działający hamująco na procesy fermentacyjne.

V. Środki żywienia mieszane.

§ 42. Mieszanki są to środki powstałe ze zmieszania środków żywienia zwierząt wymienionych w niniejszych przepisach albo też ze zmieszania tych środków z innymi środkami pokarmowymi (paszami).